

Markante punten in het energielandschap

Redactioneel

Meer en meer gaan we over op hernieuwbare energie om de klimaatverandering te vertragen. De windmolens, zonnevelden en andere installaties verschijnen en het landschap verandert mee. Dit willen we ook laten zien op de omslagfoto's van dit jaar: we gaan op zoek naar de zichtbare veranderingen in energieproductie in het rivieren- en bekenlandschap. Dat sluit mooi aan bij de twee themanummers van LANDSCHAP die in het verschiet liggen, over ecologische riviernetwerken (2019-2) en energietransitie en landschap (2019-4).

Dit eerste nummer van 2019 begint met de afbraak van oude energie. De gasgestookte IJsselcentrale langs de IJssel ten zuiden van Zwolle is bijna afgebroken. Een markant punt in het landschap verdwijnt daarmee. Pakt u de omslagen van 2017 er nog maar eens bij: op de horizon links van het midden staat de centrale, eerst met pijpen, later zonder. De omslagen van de komende nummers laten nieuwe markante punten zien, punten waar energie uit hernieuwbare bronnen wordt opgewekt. Mooi of lelijk, wenselijk of niet; de meningen zullen verschillen, maar langzaam maar zeker verandert het landschap met de energietransitie mee.

Er zijn natuurlijk meer ontwikkelingen die de kwaliteit van ons landschap beïnvloeden, zoals ook de artikelen in dit nummer laten zien. Er is een grote vraag naar nieuwe woningen en bedrijventerreinen; behoud van natuurkwaliteit en biodiversiteit vraagt om ruimte en samenhang met andere activiteiten; het recreatief gebruik van het stedelijk en het landelijk gebied neemt toe; de landbouw staat aan de lat om steeds omgevingsbewuster te boeren.

Om even terug te komen op de omslagen van 2018: daar kwamen landbouw, historie en recreatie samen op één weg: de Marsdijk bij Fort Vechten. Het illustreert hoe het landschap bij alle veranderingen een krachtige verbindende factor is, omdat daar alle ontwikkelingen zichtbaar worden. Een concreet verbindend element is van groot belang, omdat aparte ontwikkelingen elk hun eigen speelveld hebben van initiatiefnemers en belanghebbenden, die niet vanzelfsprekend met elkaar communiceren. Of het nu gaat om natuurherstel, de rol van overheden bij de landschappelijke kwaliteit of de groene metropool als prettige en gezonde plek om te wonen en werken, het komt in het landschap bij elkaar.

De omslagfoto van 2018-4 is gemaakt door Paul van Well. De foto op pagina 198 van 2018-4 is van Mark van Veen.

MARK VAN VEEN